

CHƯƠNG HAI MẸ I BỐN

"BỐ ĐÓI" TRÀN VÀO THỊ ĐÔ

Thị T, ngày 30 tháng T, 1975 Cuộc di tản ồ ạt và ào ào của người Mẹ đã chấm dứt. Chiếc trực thăng cuối cùng đã nâng nấc cất cánh lúc trời sáng tờ khu vườn hoa của tòa đình sứ Hoa Kỳ làm tung lên một đám bụi, mù troi: đó là một troi nhúng tài liệu mà người Mẹ đã đốt suốt đêm qua.

Người dân Sài Gòn được nghe đài phát thanh Úc đình Lị mị được biết là Tổng Thống Ford của Hoa Kỳ và a mị thông báo cho toàn dân Mẹ là Hoa Kỳ đã chấm dứt sự hiên diện Việt Nam sau hơn 15 giờ thốt dài lo âu và một cuộc hành quân di tản khó khăn trong đêm qua đy thm h a.

B n thông báo có ch ký c a T ng Th ng Gerald Ford đã đ c phát ngôn viên c a ông là Ron Nessen đ c tr c ng kính truy n hình :

- "Trong su t tu n v a qua, tôi đã cho nh ph i gi m nhân viên c a các phái b Hoa K Sài Gòn xu ng đ n m c có th di n h nhanh chóng trong tr ng h p kh n c p mà v n không tr ng i cho công tác đ c giao phó.. Trong ngày th hai, phi tr ng Sài Gòn b pháo binh và r c k t nã vào liên c nên ph i đóng c a. Tình hình quân s trong vùng đã i nhanh chóng. Vì th , tôi đã ph i ra nh di n t c nhân viên Hoa K h n còn i Vi t Nam . Bây gi thì cu c hành quân di n đã ch m đ t. Tôi ng i khen h t t c nh ng binh sĩ thu c quân c Hoa K đã i n hành r t t cu c di n n y, cũng nh Đ i S Graham Martin và nhân viên thu c phái b c a ông, h đã hoàn thành m m n s m ng c a h trong nh ng hoàn c nh th t khó khăn. Cu c hành quân n y đã ch m đ t m t ch ng trong ch s Hoa K . Tôi yêu c u t c ng i M hãy si t ch t hàng ngũ, tránh m i đ kích n nhau v quá kh , đ ỉ n i t c nh ng m c tiêu chung c a chúng ta, và hãy cùng nhau chung ng góp s c vào nh ng công vi c n còn i c a đ t n c mà chúng ta ph i th c h n "

Sau đó vài phút ông T ng Tr ng Ngo i Giao Hoa K , Henry Kissinger b ng m t gi ng nghiêm tr ng và m t v m t m t m i, đã bình lu n v i báo chí v nh ng bi n c trong 24 gi cu i cùng. Ông ta đã ch ng minh quy t đ nh c a T ng Th ng Ford trong vi c thi hành "K Ho ch B n" đ di n "nh ng ng i b đe d a nh t" qua m t lo t n công c a c ng c ng s n B c Vi t vào phi tr ng Tân s n Nh t . Không m t lúc nào ông nói i chuy n ng D ng văn Minh đòi h i s ra đi c a t t c ng i M và ph i đóng c a tòa đ i s Hoa K trong vòng 24 ti ng đ ng h .

Nghe Henry Kissinger nói, ng i ta ch th y quy t đ nh cu i cùng c a Hoa K Vi t Nam ch do đi u b n tâm duy nh t là ph i c u m ng s ng c a nh ng công dân M cu i cùng còn hi n di n Sài Gòn. V v n đ n y ông ta cho r ng m c tiêu đã đ t: ch ti c r ng có 2 binh sĩ Th y Quân L c Chi n b t th ng vì đ n r c k t đã r i vào phi tr ng Tân s n Nh t tr c khi cu c hành quân b t đ u khai tri n và có 2 phi công t n n vì tr c th ng c a h b

r i bi n Nam H i..

Ông cũng cho bi t là Hoa K coi nh đã đ t đ c m t m c tiêu khác:là đã di t n 5.500 ng i Vi t Nam Mi n Nam cùng lúc v i 950 ng i M cu i cùng, thay vì tr c đó "k ho ch B n" (t c là cu c hành quân di t n b ng tr c thăng) trên nguyên t c ch có đ trừ b c đi nh ng công dân M mà thôi. Cu i cùng v m c tiêu th ba, cũng nh hai m c tiêu v a nói, ông Kissinger trích đ n t thông đ p mà T ng Th ng Ford đã nói v i th gi i ba tu n qua :Hoa K đã c g ng t o m t tình hình cho phép ti n t i m t cu c th ng th o Mi n Nam Vi t Nam . Ông Kissinger đã c tính r ng chánh sách ngo i giao c a Hoa K đã làm h t s c mình qua trung gian c a các n c th ba mà ông không mu n nêu lên đây. Ông cho bi t là giai đ n đ u c a s di t n đã đ c ti n hành v i s đ ng ý ng m c a Mi n B c và c a CPLTCHMN" mà chúng ta đã cho h bi t rõ ý đ nh c a chúng ta". Nh ng sau đó ông ta không ch u nhìn nh n là không th gi i thích đ c s leo thang đ t ng t v các đòi h i c a c ng s n . Đánh giá thái đ " không nh n n i" c a h , ông ta ghi nh n

" M i v a tu n tr c đây, h ch đòi s ra đi c a ông Thi u. Khi đã đ t đ c chuy n đó r i, h ỉ không th a nh n ng i k v . Nh ng sau đó khi đã tìm th y đ c ng i đ i tho i là t ng Minh mà đ ng nh h đã đòi r i, thì h ỉ còn mu n thêm n a.

" M i v a tu n tr c đây. h ch đòi các c v n quân s M ph i ra đi, vài ngày sau đó h ỉ đòi s ra đi c a t t c nh ng ng i M "

Trong nh ng tr ng h p đó, ông Kissinger t ch i không th nói tr c đ c là m t cu c th ng th t có th thi t l p đ c gi a nh ng ng i anh em thù đ ch hay không, hay là ph i nghi đ n chuy n B c Vi t s dùng l c l ng quân s đ c ng chi m Sài Gòn b ng v l c đây. Trong m i tr ng h p, ông ta xác nh n là Hoa K không nhìn nh n m t Chánh Ph Sài Gòn l u vong. Th t không còn gì rõ ràng h n ! dân chúng Sài Gòn chua cay c i kh y r i m i ch u t t máy thu thanh c a mình. Kissinger v a m i vi t trên t m m bia c a chúng ta :

- "N c Vi t Nam ? Đã h t r i ! Và ng i ta không mu n nghe nói t i nó n a ! Cu i cùng Hoa K đã tìm l i đ c s yên n trong l ng tâm c a h !"

Lúc n y ti ng đ i bác n r n liên t c ngo i ô th đô Mi n Nam Vi t Nam , đang có nh ng c t khói tuôn lên cu n cu n chung quanh. Cu c c p phá hôi c a không vì th mà ch m đ t.... Có nhi u nhóm ng i có v nh t ng c p, m c toàn đen hay quân ph c kaki, súng M.16 c m tay, băng đ đeo cánh tay, đang lang thang kh p thành ph . Đ c công c ng s n xâm nh p hay xu t hi n t bóng t i ? Không ph i ! Đó ch là b n vô l i, b n t v c a các khu ph ho c là b n côn đ chuyên nghi p đang đóng vai ti n sát viên c a "l ng cách m ng" đ đi v vét nh ng nhà c a hay bi t th không có ng i . H t trang b r t d dàng. trên các đ ng ph , các v a hè, các c ng rãnh... đâu cũng có nón s t, áo giáp ch ng đ n, c t bin và l u đ n, th m chí còn có c súng liên thanh n a. Hàng trăm xe c a ng i M b l i ch t đ ng hay trong các khu chung c , ph n l n đ u ch còn có cái s n ch v , không v ru t, không gh ng i, không máy móc....

Chung quanh phi tr ng Tân s n Nh t m ti ng súng c a chi n tr n đã tr l i t sáng s m. Các ti u đoàn Dù t p trung trên các đ ng bay đang anh dũng chi n đ u đ giúp các phi công c t cánh mang đi đ c bao nhiêu phi c hay b y nhiều . H n 130 phi c và 20 tr c thăng đã đ n đ c phi tr ng Utapao Thái Lan, căn c B.52 c a Hoa K , ngoài 18 chi c phi c và tr c thăng khác đã đ n đ c các chi n h m c a H m Đ i VII trong các đi u ki n m o hi m h t s c khó khăn. Vào h i 8 gi sáng, hai tr đ i pháo 152 ly c ng s n đánh trúng ngay tr ng trung h c Gia Long, làm cho 12 ng i ch t ngay t i ch , trong đó có m t v s c a chùa Xá L i g n đó. Nh ng đó ch là nh ng tr ng tác x c nh cáo hay đ đi u ch nh mà thôi. Đ ng th i l i có m t lo t r c k t bay xu ng thành ph ng i Hoa Ch L n. M t chi c tr c thăng quan sát b r i ngo i ô Phú Lâm v n đang b pháo kích.

Vào lúc 9 gi sáng, t ng D ng văn Minh có m t phiên h p t i Dinh Đ c L p v i ông Phó T ng Th ng Nguy n văn Huy n và ông Th T ng Vũ văn M u . H v n ch a có tin t c gì c a phái đoàn đi vào g p các sĩ quan c ng s n "tr i Davis ", Tân s n Nh t. T ng Minh nh hai v n y th o m t b n tuyên b đ n ph ng ng ng b n đ lát n a đây ông s đ c trên đài phát

thanh Sài Gòn .

Đã không thấy còn lính gác trước dinh Đốc Lỵ nữa. Bất cứ ai muốn vào đây cũng được. . . Một người lính nhút nhát, nhút nhát bước qua cửa rào bằng qua cửa xe và bước lên bậc thang danh dự. Đó là người Vanuxem, một trong những cựu "thợ nhai" của De Lattre ở Bắc Việt (nguyên tác: Tonkin), chuyển sang nghề làm báo. Người Minh đã từng phớt lờ đối với quy định của Vanuxem, đã tiếp ông rất niềm nở và thân mật, rồi kéo ông ra riêng, cảm động nói

- "Thưa Ông, tôi không còn có gì để làm được nữa rồi! Ông tránh mặt cuộc tàn sát, tôi sẽ đứng hàng cùng số. Ông là một người lính già, và chúng ta đã từng phớt lờ chung trong cùng một quân phục, ông có thể nhận chuyển giúp tôi một thông điệp cuối cùng cho các đồng nghiệp của ông không?"

Người Vanuxem ghi vào máy hàng chữ do người Minh đưa cho ông:

- "Chúng tôi yêu cầu của Pháp tiếp nhận những người Việt Nam từng được nuôi dưỡng và đào tạo trong tinh thần, trái tim và lý tưởng của quốc gia này."
"

Sau đó người Minh vội vàng lên xe Móc xe đét của Tổng Trưởng đi đến đài phát thanh. Hơn 10 giờ 15: người Minh loan báo qua đài phát thanh bản tuyên bố của ông "ra lệnh cho tất cả binh sĩ và lực lượng địa phương quân của Việt Nam Cộng Hòa phải bình tĩnh chờ mệnh lệnh rõ ràng và ở đâu ở đó." Khi người Minh xuống Dinh Đốc Lỵ, vẫn có 3 chiếc xe M.48 của QLVNCH đang bố trí im lặng dưới những gốc cây to trong vườn. Hai sĩ quan trẻ chạy lại gặp người Minh, bước lên:

- "Không thể có vấn đề đầu hàng. Chúng tôi sẵn chiến đấu và sẵn chết tại đây.

Táng Minh đưa hai bàn tay to lên cổ ông ta nắm chặt vai cổ ông và nói với ông bằng một giọng rất chắc chắn quyết:

- "Đã quá trễ rồi các bạn ơi! Nếu chúng ta kháng cự thì họ sẽ nghiền nát thành phần báng đán pháo.

Sau vài phút bàn cãi, các sĩ quan náy tráng lái vá trí và các chiến xa rời khỏi Dinh Đác Lập, chuyển đi khoáng 30 binh sĩ với nhiệm vụ "cán vá" cho Táng Thọ .

Vào lúc 11 giờ 30, áng ngay trung tâm thành phố, một vụ đái tá lên tuái thuác Cánh Sát Dã Chiến, trong đó phần lớn của họ đã bị thương nặng phía khu vực "Chiến Sĩ Trận Vong" trước của Quốc Hội VNCH . Đán đó rồi, đáng dái táng hình to lên cổ ông hai quân nhân uy nghiêm màu đáng đen, ngái sĩ quan cánh sát lát mặt cát kết xuống cám đát vào ngay trái tim của mình xong rút súng bán ngay một phát vào đầu. Ông ta bắt té ngã, nắm dài ra phía sau, bắt đáng trong tình thế nghiêm trọng cuái cùng giáa một bãi máu đá đang lan rộng ra.....

Táng đái pháo của cáng sự nán tiếp tục nổ đá đái hán , càng lúc càng gần hơn, với hàng ngàn Tân sự Nhát , nái các chiến binh thuộc binh chủng Nháy Dù đang đánh một trận chiến cuái cùng. Trái Sài Gòn đang mờ a...

Trong đái sự nhác của Dinh Đác Lập, táng Dáng Văn Minh cùng các thành viên trong Chánh Phủ đang ngái chờ cáng sự nán tiếp. Ông ăn một chút gì đó, một quán màu chàm đám và một áo bán túi. Ông cho ngái sĩ quan tùy viên

biết là :

"những người cách mạng không ai đeo cà vạt"

Ông chấp tay sau lưng đi tới đi lui, như một vị chủ nhà đang chờ khách đến. Ông không tỏ vẻ gì lo lắng hết. Tại sao phải sợ? và sợ cái gì mà điếc? Ông đã cho lính toàn quân đứng chi viện ở đây. Hai điếu thuốc mà phía "những người cách mạng" đã đốt ra: đầu tiên là một người Mưu ra khỏi Việt Nam, và giờ thì Quân đội và Cảnh Sát thì coi như đã thực hiện. Chắc ông cũng có thể chấp tay đi trong vài phút cuối cùng bằng một chiếc ghế. Nhưng ông thích ngồi ở chỗ những người đi đi đến đến của CPLTCHMN. Xét cho cùng, những người lính ở đây có lẽ là "phía bên kia" phải chăng cũng là những người Miền Nam như ông? Tại sao ta không tin họ? Ông sẵn sàng trao quyền lực cho họ. Ngoài chuyện không thể thực hiện được những thuyết như đã hứa thì ông tin chắc rằng ông đã cứu Sài Gòn khỏi một sự tàn phá và hàng triệu sinh mạng. Và sau đó những người Pháp còn có thể thực hiện được một phép lạ! Những người Minh bám chặt cho đến cùng những bó đũa mà đi sứ Jean - Marie Mérillon đã trao cho ông.

Vài phút trước đó, ông đã có nói một câu nói cho một nhà báo thuộc thông tin của A.F.P :

"Ông hãy nói rõ cho Địch Sĩ Pháp biết là ông đã có thể yêu tôi ở đây..."

Một lời nói sau cùng có ý nghĩa, những người thiến, những người ôi! không có một chút giá trị nào!

Thình lình, tiếng Minh gọi tên người người. Ông nghe một tiếng động lạ, xen lẫn với tiếng xích xe. Ông nhìn đồng hồ: Đúng 12 giờ 4 phút. Vài phút đã trôi qua. Tiếng máy xe càng ngày càng nghe to hơn. Đúng 12 giờ 10 phút, ba

chi c xe tăng T.54 cán d p nh ng hàng rào c n s n màu tr ng đ bao quanh Dinh Đ c L p. H b n ch thiên m t tràng dài, i s p cánh c ng l n và cán lên trên và t n th ng vào Dinh Đ c L p, cày b a lên các bãi c trong sân. Hai chi c xe Jeep và m t xe v n t i ch y đ n , qua m t các chi n xa. T t c đ u mang c c a CPLTCHMN, (c c a M TGP MN xanh đ v i ngôi sao vàng gi a).Trên 15 anh "b đ i", m c quân ph c xanh và đ i nón c i súng tr ng c p nách ch a t i tr c, có m t sĩ quan c p tá d n đ u, đang r m r p ch y lên các b c thang tr c bao l n chánh..

Toán binh sĩ gác T ng Th ng Ph đã đ súng xu ng thành m t đ ng trên sân t tr c , đ a hai tay lên và đ u hàng...M t vài phút n a trôi qua. Trên sân th ng c a Dinh Đ c L p xu t hi n m t s lính v i quân ph c màu xanh. H h c vàng ba s c đ c a VNCH xu ng và t t kéo lá c c a h lên. Trong lúc đó. v sĩ quan cao c p đ c 4, 5 chú b đ i súng ng đ y mình h t ng, p vào đ i s nh, n i mà t ng D ng văn Minh đang h i h p v i nh ng ng i c ng s viên thân c n nh t c a ông ta. Th y v sĩ quan n y đeo đ y sao vàng trên c u vai n n đ , vì không bi t c p b c c a quân đ i nhân dân Mi n B c, nên t ng Minh t ng r ng mình đ ng tr c m t sĩ quan cao c p.

- *"Th a ông quan sáu (nguyên tác : mon général (ong sao)) ông nói , tôi đã ch ông t ban sáng đ trao quy n cho ông"*

- *"M y dám nói là trao quy n h ?,*

v sĩ quan n y dùng danh t "m y" (nguyên tác :tutoyant le Grand Minh) x ng gi ng c i l i, M y ch là m t k c p quy n và m t bù nhìn. M y không có quy n nào đ giao cho tao h t. Chúng tao l y đ c quy n đó b ng kh u súng trên tay. Tao xác nh n v i m y tao không ph i là t ng mà ch là m t trung tá và y viên chánh tr . Và k t bây gi tao c m m y không đ c ng i xu ng !"

M t t ng Minh co d m l i. S hung b o c a nh ng l i nói, gi ng nói đ y khinh b đanh đá c a v sĩ quan ch t làm cho ông Minh hi u rõ là ông không g p đ c nh ng ng i c a CPLTCHMN, nh ng là nh ng ng i B c K (nguyên tác :Tonkinois). M c dù h treo c Vi t C ng trên xe, nh ng không ph i là nh ng binh sĩ ng i Mi n Nam đã vào chi m Dinh T ng Th ng. Mà đang đ ng tr c m t ông là nh ng chi c xe tăng, nh ng sĩ quan và b đ i B c Vi t thu c l đoàn M. 26 ! ch toàn là ng i B c (nguyên tác :Tonkinois) mà ông không bao gi a và h đã đ i đ i v i ông không nh b n hay đ ng bào, mà nh m t k th t tr n !

T ng Minh c g ng t k m ch và nói ti p b ng m t gi ng mà ông mu n d u dàng h n:

- " *Chúng tôi đã có làm s n m t b a c m đ ti p các ông. Có y n, súp măng cua...*

V trung tá B c Vi t ngăn ông l i và x ng gi ng:

- "*M y và nh ng đ a khác, t i bây đang trong tình tr ng b b t. Hãy gi cái b p t s n c a m y l i đi. Chúng tao s ă n c m đã chi n: m t n m c m n m và m t h p th t kho m n"*

T t c các t ng tr ng hi n di n đ u b nh t trong m t gian phòng, sau khi đã đ c khám xét không khoan nh ng. Bây gi thì Dinh Đ c L p đ y p nhà báo ngo i qu c. H tràn t i đ u các chi c T.54. T ng Minh b nh ng tên "b đ i" bao quanh chĩa súng vào ng i ông, và v sĩ quan cao c p vung kh u súng l c to đ y ông lên m t chi c xe Jeep và phóng đi đ i hàng lo t ánh đèn ch p c a máy nh và máy quay phim c a báo chí. Nh ng ng i c ng s n đ a ông đ n đài phát thanh đ ông ph i lên ti ng kêu g i l n chót v i các binh sĩ còn đang ti p t c chi n đ u. Vì chi n tr n v n còn ti p di n g n nh kh p n i, ngo i ô, Ch L n, chung quanh B T L nh C nh Sát, khu v c g n Tân C ng, tr c trung tâm truy n tin Phú Lâm,...

Vào hồi 13 giờ, tiếng Minh đổ c đổ a tr về Dinh Tổng Thống và bắt nh t trong m t văn phòng đ d i t ng h m. Th là nhi m v c a ông coi nh đã hoàn t t. M t nhi m v đ c bi t r t là ng n ng i. Không đ y 48 ti ng đ ng h , gi a gi n m chánh quy n và gi b cách ch c...

*
* *

Trên đ i l t v n bách th o đ n Dinh Đ c L p, có nhi u chi c tăng khác đi t i, dính đ y b i b m bùn sình hòa l n v i c n m a l c r c và trên xe còn nguyên cành lá nghi trang. T t c các pháo tháp đ u m toang ra. Phía sau các kh u liên thanh n ng v i đ n tròn, th y có m t anh lính chi n xa đ i nón c i b ng da đen đang ghì ch t bàn tay vào cò súng. Binh sĩ ng i hai bên kh u đ i bác lòng dài, hai tay n m ch t kh u súng t đ ng c a h . Theo sau các chi n xa là b binh c gi i, đ ng ch t nít trên các xe v n t i Molotova c a Nga . Phía sau các xe b binh là các dàn súng cao x , đi hàng ba, cũng đ c c gi i hóa và trang b m i xe 4 kh u liên thanh ghép. R t là c n th n và th t ch m rãi, nhi u toán b binh c ng s n đi b vào đ ng Pasteur. Có m t tràng súng n kho ng ngang Tòa án. R i có ti ng l u đ n n , ti ng súng máy t ng h i ti p theo. Các "b đ i" đi vào đ ng T Do (Catinat), con đ ng n i ti ng là xa hoa c a ng i dân Sài Gòn .

M t chi c xe Jeep ch đ y "lính du kích" v i quân ph c t p nham, ch y m t vòng chung quanh k đài chi n sĩ Mi n Nam và ch y l i tr s Qu c H i . C a c a tr s đang đ c đóng kín. Có m t ng i m c qu n xanh áo s mi ka ki đã phai màu chân không, leo qua rào g lá qu c k Mi n Nam Vi t Nam xu ng và treo vào đó lá c c a CPLTCHMN. Chung quanh Qu c H i và đ ng T Do v ng tanh, không có m t bóng ng i . Các ti m buôn đ u đóng kín c a k c c a s cũng s p xu ng. Không có m t bó hoa hay nh ng ti ng v tay hoan nghinh chào đón nh ng ng i "gi i phóng"
Xa xa, các súng đ i liên v n còn ti p t c n r n, th nh tho ng l i b ng t kho n b ng nh ng ti ng n ng n nh ng n ng n .

Các binh sĩ Dù đang còn hăng say ch ng gi i vào phi tr ng Tân s n Nh t . Sáu chi n xa T.54 và h n m t ch c chi c Molotova đang b c cháy trên các đ ng bay. Cu c chi n còn đang ti p di n t i nghĩa trang i n c a quân đ i gi a nh ng hàng th p t giá tr ng tinh d c theo các m , và có nh ng qu đ i pháo làm b t tung các hòm lên.

Các xe tăng c ng s n đ u tiên vào Sài Gòn t h ng Đông theo con l cũ h i th i Pháp, và theo xa l Biên Hòa t th i M . Các cánh quân ti n vào t B n Cát và Tây Ninh theo h ng B c xu ng, ch đ n đ c trung tâm thành ph vào lúc 17 gi chi u. H đ n tr vì b đ ng n ng t chi u ngày hôm qua vùng Hóc Môn, n i có trung tâm hu n luy n Nh y Dù do L đoàn 4 Dù tr n gi , t p trung d i s ch huy c a đ i tá Vinh, m t sĩ quan to con đen s m đã t ch i không ch u tuân theo l nh ng ng b n. Các cánh quân n y c a B c Vi t b thi t h i r t n ng và sau đó còn ph i giao chi n ác li t hai đ m trong d ng ph : m t tr c B ch huy C nh Sát L u Thông, n i đó h n m t trăm C nh Sát đã chi n ch ng gi g n m t ti ng đ ng h tr c khi b chi n xa c ng s n đ b p; và m t n i khác ngay ngã t đ ng Chasseloup và đ ng Verdun, đây ch có v n v n 4 anh lính Dù v i súng liên thanh và súng không gi t đã quy t chi n trong h n 50 phút, b n cháy nhi u quân xa c ng s n , sau đó vì h t đ n 4 v anh hùng mũ đ n y cùng nhau ra kho ng tr ng gi a đ ng, cùng n m vai nhau thành m t vòng tròn và cho n m t râu m y qu l u đ n đ cùng nhau t sát.

L đoàn 4 Nh y Dù, đã đánh nhau v i c ng s n chung quanh Tân s n Nh t , ngay trong B Tham M u, đó h dùng súng không gi t b n cháy 3 chi n xa c ng s n và t i đ n h rút v trong tr t b ng con đ ng cũ k c a đ n đ n cao su đ v Ch L n. H không h đ i phía sau m t ng i ch t hay b th ng nào cũng nh m t quân trang quân d ng nào.

Đ n chi u t i, 400 binh sĩ mũ đ , rút v t Hóc Môn và t phi tr ng, đã t p h p chung quanh đ i tá Vinh, còn ti p t c chi n đ u khu ch và các nhà máy xây lúa Ch L n. Và lúc 22 gi đ i tá Vinh cho l nh h phân tán thành t toán nh , và l i d ng đêm t i đ đi v Đ ng b ng sông C u Long. Riêng v đ i tá Dù , m t ng i đã t ng "nh y" chi n tr n không bi t bao nhiêu i n, già d n, đã t ng đ c đào t o Trung tâm Nh y Dù Pau c a Pháp trong th p niên 50, không bao gi ch u đ u hàng. Ông đã t cho n m t phát vào đ u b ng chính kh u súng phóng l u c a ông !

*

* *

Tháng Năm, ngày 1 tháng Năm, 1975 Ngày hôm sau, 1 tháng 5, dân chúng Sài Gòn ngổn ngác và nhón nháo, quá ngạc nhiên tới sao mình vẫn còn sống, đã đi đến thoả với nhau để cùng biết tin tức của nhau.

Trên các tiên trong buổi sáng, có nhiều nhóm nhỏ, rồi lại nhóm đông hơn, họ đi ra khỏi nhà để khám phá những trung đoàn binh sĩ với quân phục xanh lá cây đã vây hãm thành phố của mình đêm qua. Một anh binh sĩ với bộ mặt ngây ngô ch, gầy đến hai gò má nhô cao, mặc quân phục rừng thừng thình bồng với bộ thô, còng quàng khăn và chân mang dép râu, mặt lo lắng làm bồng vớ xe cũ, mặt thoắt nhìn trông như những anh nhà quê vồng vồng mặt vào thành phố lần lần đầu tiên. Có nhiều anh chacha tới 16 tuổi.

Ở bãi công rừng lớn rợp bóng mát trước Dinh Tổng Thống những người ta thấy đầy những xe tăng, xe chày xích, và những chú "bò đười" đang ngửi quanh dờ dờ các chiến công đáng sợ của họ. Và giữa những bãi công gần nhà Thủ Chánh Tòa, họ đang nườm nượp ngắm công, coi như họ đang công trình trong rừng vồng. Có nhiều người đang giết quồn áo. Phấn đông họ đang soát lấy vũ khí cá nhân, tháo ra lau chùi công thân như những anh thợ mộc. Các binh sĩ thì xài súng A.K. 47 hay súng tiểu liên Tiệp Khắc ngắn mà tốc độ tác xạ nhanh, bá xấp có móc. Sĩ quan thì xài súng công của Liên Xô, có tên là súng công Ma Ca Rốp (Makarov) và loại súng công Stechkin lớn hơn, với bồng cây có thể ráp lấy thành bá súng để đưa lên vai như một mặt mũi tiêu xa công 120 thước công đờ đờ.

Người dân Sài Gòn công thân bồng công lấy gần các chiến xa "Molotova" và bồng t chuyển với các anh "bò đười". Họ tò mò hỏi

- " Các anh từ đâu vô đây vồng ?

Các câu trả lời lúc nào cũng giồng nhau, với mặt giồng phát âm họ chói tai:

- "Tôi ngoài Bắc ...

Và ngay sau đó mới là tên của thành phố hay các tỉnh như Hà Nội, Nam Định, hay Ninh Bình v.v... Không còn chút nghi ngờ nào nữa, tất cả những anh lính chánh quy vào Sài Gòn là những người Bắc (nguyên tác Tonkinois). Miền Nam không phải để phòng giặc, mà là để chiến đấu!
Không thể có một anh nào thuộc cái CPLTCHMN.

Một "Ban Quân Quản" đang nắm quyền hành chính tại thành phố Sài Gòn, mà người chỉ huy là tướng Trần Văn Trà, 57 tuổi, người tuy gọn gàng như một nhành khế, hàm răng, đôi mắt sắc bén mang kính gọng sắt, tóc đen và hớt ngắn. Tướng Trà là người ở Miền Trung, một người đấu tranh cách mạng già dặn, đảng viên đảng cộng sản Đông Dương, bắt tù năm 1939, vượt ngục năm 1944. Từ năm 1946 đến 1951 ông là người đứng ra phối hợp hoạt động của 4 vùng quân sự Việt Minh ở Miền Nam để chống lại lực lượng viễn chinh Pháp. Từ sau Hiệp định Genève, ông tiếp tục ra Hà Nội và trở thành Tổng Tham Mưu Phó "Quân Đội Nhân Dân Bắc Việt" và sau đó là Chỉ huy Quân sự Trung ương ở Miền Nam. Ông cũng còn là ủy viên dự khuyết của Chánh trị Bộ cộng sản ở Hà Nội. Vào năm 1968, ông đã tiếp xúc cuộc Tổng Công Kích Tết Mậu Thân, và năm 1972, chỉ huy trận tấn công vào An Lộc. Từ sau khi kết thúc ông đứng vào hàng thứ ba trong hệ thống quân sự của Miền Bắc, sau tướng Võ Nguyên Giáp và tướng Văn Tiến Dũng. Vào đến Sài Gòn vào đầu buổi trưa, ông đứng ngay Dinh Độc Lập. Ông cho tiếp xúc ngay buổi chiều chính thức "bàn giao quyền hành", xem đoạn phim về ngũ quay phim của cộng sản trong công tác thu hình để tuyên truyền, và ra lệnh cho tướng Minh và các tướng trưởng của ông nảy ra hết.

Đến 4 giờ 30 chiều, tướng Minh rời khỏi phòng giam để tiếp đãi. Ông bước lên bao lơn chánh của Dinh Tổng Thống lúc nào cũng có lính canh đứng hai bên cửa, đi dọc theo hành lang có trải thảm đỏ vào căn phòng nhỏ của các tùy viên. Một sĩ quan Bắc Việt đến nói với ông :

- "Ông hãy ở đây để tôi nhìn các anh quy định cách mạng "

Các nhà báo "xã hội chủ nghĩa" bước vào phòng. người phóng viên của nhật báo "Quân đội Giải Phóng" đến từ các mặt trận miền Minh và hỏi ông :

- " Ông nghĩ thế nào về những biện pháp mà ông vừa trải qua ?

Tôn Minh giữ im lặng trong một vài giây.... sau đó mới trả lời, không quên dùng toàn những danh từ mà chúng tôi nghe thấy hay xem được trong tuyên truyền:

- " Chúng tôi đã ý thức được các mặt của Chính Phủ Cách Mạng Lâm Thời và của Quân đội Giải Phóng. Các đến với Thời tiết Giáp của Giải Phóng Quân thật là hùng mạnh. Quân đội Sài Gòn không còn là các lực lượng để chúng ta nắm. Chúng ta còn một quy định đúng nhất là để hàng không đi về miền mà thôi.

Và ông còn nói tiếp

- " Thời tiết vậy, chúng tôi tin tưởng các ông, nếu không thì chúng tôi không bao giờ đem cả gia đình chúng tôi đến đây để các ông đi. Các ông đã đi đến chỉ trong một cách nhanh chóng. chúng tôi rất là có phúc, thời tiết rất là có phúc. Chúng tôi và gia đình chúng tôi không hề sợ gì. Thời tiết là các mặt niềm an ủi và một niềm vui. "

Ông Nguyễn Văn Huyền, người lãnh đạo giáo dân, quá mệt mỏi, được phép vào nghỉ trong phòng. Để trả lời cho các nhà báo muốn biết " ý kiến của ông về những luật chính trị của Chính Phủ cách mạng", ông đã trả lời những câu hỏi về mặt giới thiệu những nhân vật và đề cập:

- "*Chúng tôi không chấp nhận các "nguyên tử di tản". Là nguyên tử Việt Nam thì họ phải đi tìm sự sống trên đất nước quê hương của mình chứ?*"

Ông Vũ Văn Mậu, vợ của Thủ Tướng thì cười, nháy nhót và bày tỏ một niềm vui nhợt nhạt thành ra một:

- "*Các anh đánh hay lắm, đánh rất là hay!*"

Ông hướng về các anh cán bộ Bộ Công Việt đang làm việc trong các nhà báo. Tôi rất bất ngờ lòng đã đưa họ tới nơi M. đi. Bây giờ thì chỉ có chúng ta với nhau mà thôi".

Ông nhấc ly để chúc của cái "đầu trọc" của ông, "vào lúc đó là một đầu hi vọng phần đời sống của Thủ Tướng gian khổ và đức độ của ông Thiệu", và ông thích thú nói thêm :

- "Tôi hôm nay là tôi sẽ đi tóc dài đi cạo!"

Sau đó ông còn nói với bạn chôn nhau cắt rún của ông là quân Thủ Tướng Tín của ông ở phía Nam Hà Nội nữa.

Ông Nguyễn Văn Hữu, của Phó Thủ Tướng và Thủ Tướng Kinh Tế đưa tay lên và nói lên

- "*Thật là đáng phục là các anh đã đánh bại đi của Hoa Kỳ, chúng tôi hy vọng là tất cả tài nguyên của đất nước sẽ được dùng để xây dựng đất nước chúng ta.*"

Ông Lý quý Chung, chủ Táng tráng Thông Tin, nhác đi nhác lái nhiáu lán ;

- "*Chá có nháng binh sĩ và nháng ngá i chá huy cáa quân đái cách máng mái thát sá là nháng ngá i chián tháng . Sá đáng gáp cáa chúng tôi thát là quá nhá nhoi."*

Và sau vài phút suy nghĩ ông lái nói thêm :

- "*Chúng tôi biát rát rõ tình hình. Chúng tôi tin táng đáng lái chánh trá cáa cách máng. Cuác chián tháng vĩ đái náy thuác vá toàn dân Viát Nam . Tá đây vá sau chúng tôi không còn mát chút bán tâm lo nghĩ gì náa . "*

Nhìn qua cáa sá tháy đám đông dân chúng tò mò đang táp trung đáng nhìn cánh cáa rào cáa Dinh Đác Láp bá xe tăng T.54 cán sáp, ông ta phân cháng vái các nhà báo:

- "*Các ông xem kìa, dân chúng đang cháy lái đá chào máng chián tháng cáa các anh chián sĩ giái phóng đó . Cháa táng tháy cái cánh náy á đây bao giá. Lách sá cáa nác Viát Nam đã bác vào mát káng nguyên mái "*

Vào lúc 5 giá chiáu: trong đái sánh cáa Dinh Táng Tháng đã dián ra cuác gáp gá chánh thác giáa nháng ngá i đái dián cáa Ban Quân Quán Sài Gòn - Gia Đánh và "16 nhán vát trách nhiám cáa chá đá cũ" á Mián Nam . Thá táng ngôi thá đáng cá áp đáng triát đáng nghiêm túc. Nháng đái dián cáa Ban Quân Quán và nháng vá chá huy đán vá cáa Quân đái Nhân Dân Bác Viát (11 táng tá) đáng xáp ngá i á hàng ghá danh đá, các ghá đáa có bác láa đá. Tráng mát há là táng Minh và nháng thành viên khác cáa "cá quan hành chánh cũ" hai tay phái úp xuáng đáu gái cáa mình. Mát đái dián cáa Ban Quân Quán thông báo cho há là Chánh Phá Cách Máng Lâm Thái đã quyát

đ nh cho phép h đ c t do tr v nhà. Ông bày t hy v ng là tùy theo kh năng c a m i ng i h s "đóng góp" vào công tác xây đ ng đ t n c .
Các v t ng tr ng và t ng Minh "c m đ ng" v tay.
T ng Minh sau đ u hi u g t đ u c a t ng Trà, đ ng d y và b c t i mi crô và tuyên b v i m t gi ng run run :

- " Tôi xin thành th t g i t i CPLTCHMN và l c l ng thu c Quân đ i Nhân Dân Gi i Phóng nh ng l i chúc m ng n ng nhi t v chi n th ng hoàn toàn và quy t đ nh v a qua. vào tu i 60 , tôi r t là h nh phúc đ c tr v v i đ i s ng c a m t công dân th ng c a m t n c Vi t Nam th t s t do và đ c l p."

(1) C ch ng trình và di n ti n c a bu i l n y đã đ c dàn đ ng chi ly t Hà N i và đ c các chuyên viên đ a t Hà N i vào đ quay thành phim t đ u cho đ n cu i. Cu n phim n y đ c trình chi u trong t t c các r p hát trên toàn qu c Vi t Nam và nh ng n c "xã h i ch nghĩa anh em"

Trong nh ng ngày k ti p, các binh sĩ chánh quy B c Vi t thu c các s đoàn đã đánh vào Sài Gòn đ c phép đi d o thành ph . Th đô Mi n Nam Vi t Nam và m t ti n c a thành ph v i các ti m n trang, hàng s n mài, hàng sành s và đ c , c ti m cà phê v i hai bên vách toàn ki n, v i các ch đ y p m i lo i th c ph m, th c ăn... đã làm cho các chú "b đ i" chóa c m t mũi và quá đ i ng c nhiên. T t c các binh sĩ n y đ u đã in trí r ng mình ph i "gi i phóng" m t thành ph đói nghèo đang b áp b c bóc l t, nh ng h phát giác ra đây là m t thành ph l n Mi n Nam , giàu có, linh ho t, h nh phúc, ch b nh h ng m t ít thôi v chi n tranh. Các anh "b đ i" tr đi phép n y đi d o t ng c p hai ng i m t, bàng hoàng choáng váng vì s l u thông đ đây, dán m t kh p các t kính đ y ng c nhiên nh nh ng anh chàng nhà quê c c m ch. Các bác "phó nhòm" ch p hình l y li n b ng máy Polaroid trên đ ng ph làm h càng s ng s t h n đ n cảm l ng không nói đ c m t l i nào. H đi l n vào các đám đông dân chúng, đ th c g ng b t chuy n v i h , c m m c i đ t ra là ng i có l đ .

Yên chí v i tính tr con d dãi c a các "anh" ng i B c , ng i dân bé nh và không có Chánh Ph c a thành ph l n n y h i nh p r t mau v i nh ng ng i ch m i. L c l ng chi m đóng b đ a vào tròng ngay: tr m và đ i chác v t d ng, t h p th c ph m kh u ph n qua nh ng bao đ ng, đ n nh ng chuy n hút xăng ra t các chi n xa hay các xe v n t i, buôn đ m i th : t t c các anh "b đ i" đi phép đã nhanh chóng không còn đ ng nào trong túi, mi n là có đ c chi c đ ng h b ng nh a không ch y đ c, đôi kính ch ng n ng c a M , chi c máy thu thanh bán d n v a m i đánh c p đầu đó. Ng i ta còn b t h hút thu c c n sa mà h v n không bi t...

Nh ng chú khác thì b s c đ p c a m y cô gái ăn s ng mê ho c, b cảm d đ a vào các phòng ng qua đ ng đ r i vài ngày sau l l t kéo nhau vào khám b nh hoa li u . Các xe mô tô c a Nh t thì quá thành công. Các chú "b đ i" đèo nhau t ng hai ng i , ba ng i, có khi đ n b n ng i ch y b t k , n máy liên h i, báng vào các l đ ng, đôi khi tông vào c t đèn hay tông vào b n n c l n đ i l Charner. Ng i dân Sài Gòn d t khoát nghĩ r ng các chú "b đ i" n y qu th t quá v ng v đ b "quay" l m.

Nh ng trò ch i "láu l nh" n y không đ ng mãi lâu đ c .Có nhi u xe phóng thanh b t đ u ch y kh p n i trong thành ph c nh cáo r ng trò "l a b p" các "gi i phóng quân" là b t l ng.... và hành đ ng b t l ng đó s b "nghiêm tr "

Bi n pháp ngăn ch n đ u tiên nh m vào các "ch tr ng quy n r , h hóa và mua bán đ i chác", Ban Quân Qu n loan báo là "các nhà th , các ti m hút, các ti m nh y, bài b c, k c m i tàn tích c a xã h i suy đ i c a M .Ng y. b c m h n t đây" .

C m i 5 ngày là binh sĩ trú phòng s đ c thay đ i. Không còn th y xăng l bán l đ ng n a. Xe Honda cũng v y. L ng xăng c n d n và không còn đ c ti p t cho n a, nên các tr m xăng tu n t đóng c a. Xe đ p b t đ u thay th xe mô tô. Trên t ng treo đ y các t m b ng ghi rõ là s nghiêm tr th t n ng nh ng ai còn tàng tr vũ khí, đ n d c và máy truy n tin. Ngày 4 tháng 5: có l nh cho dân chúng Sài Gòn ph i làm công tác v sinh và treo c trong thành ph đ cho thành ph c a mình "tr nên s ch s , tinh khi t,

vui vẻ và cách mua sắm." Tất cả mọi người đi ra quét dọn trong nhà mình. Có những người "tình nguyện" thì đi hút hàng đồ rác hôi thối còn nằm trên lối đi trong các cửa ngõ rãnh rêu bao nhiêu ngày nay .

Các bà thì lo may cả "giới phóng". Dân chúng ở các khu nghèo là những người ít vàng trong việc treo "cả cách mua sắm" : cả bán quá mức, từ 1500 đến 1800 đồng mua lá (bên ngoài thì công 3 ngày làm việc) Ngày 6 tháng 5, "nhân dân" được phát tờ rơi đài chí nhân sĩ Việt Nam từ Quốc Hội :Đó là 2 anh chí nhân sĩ Thuyết Quân Lực Chiến đang trong tình huống phong súng chĩa tay từ trên trời xuống. Tờ rơi đài sắp xuống gây nên một tình huống vang lừng. Ngày 7 tháng 5, tất cả là một tuần lễ sau ngày thành phố đi chui, Ban Quân Quốc mới ra một lần đầu tiên với dân chúng ở thị Dinh Đốc Lập.

Tất cả chiều hôm qua, người dân Sài Gòn được mọi người đến để ngắm bãi cả trên Dinh, ở đó họ sẽ với tay hoan nghênh những người lãnh đạo mới của mình. Không biết vì không có thời gian hay vì trời xối (mưa suốt đêm qua) mà sáng nay không có bao nhiêu người đến. Những người lính quan thì tính số có khoảng từ 20 đến 25 ngàn người. Và còn hơn thế nữa vì một phần lớn của tất cả phải tính là các anh "bên dưới" của quân phục. Đợi với một thành phố có 4 triệu dân thì con số tính đó không có là bao. Đợi với một thành phố được "giới phóng" chỉ 30 năm bắt đầu bắt đầu "bóc lột" thì con số đó gần như không có nghĩa gì hết.

Trên bao nhiêu tờ rơi Trà chánh thức để một bài di văn đầu tiên. Đám đông giương các biểu ngữ và với tay các lá cờ. Có quân nhạc và có tiếng với tay... Những tiếng quá rõ ràng là không thể có niềm vui nào ở đây hết. Các viên chánh thức sẽ nhận mệnh lệnh từ người hi vọng qua loa cầm tay cả hai, những người không thể được những người tình nguyện hô theo. Nhìn chung, người ta thấy rõ là khán giả Miền Nam còn chưa có khả năng trả bài thu về lòng đợi với những người hi vọng quá mức.

Ngày hôm sau, 8 tháng 5, tất cả 54 rạp chiếu bóng ở Sài Gòn cùng phải

chiều mặt trời duy nhất : "Trên chín Đồi Biên Phố". Qua hình ảnh cũ tuổi hơn 21 năm, khán giả Việt Nam thấy hàng ngàn binh sĩ Pháp thật trẻ đang đi ra khỏi hầm trú ẩn, hai tay đưa lên trời. Một chút lịch sự để không để họ không làm việc tâm hồn thanh thản của các nhà ngoại giao Pháp đang mài miết bên vực cho đến ngày họ chính thức rời đi là "tình huống ngoài ý muốn của Ba Lê và Hà Nội".

Nhưng nó gây khó chịu sâu đậm cho những người công dân Pháp hiện còn đang bị kẹt lại ở Sài Gòn. Các nhà báo ngoại quốc để mặc mọi người hợp báo để ưu tiên của Ban Quân Quản. Và cũng là mặt trời của hợp báo cùng ! Bài nói chuyện của tướng Trần Văn Trà để mặc thông điệp viên để ra tiếng Anh và ông đã trình bày quá dài dòng, chán ngấy về công tác vẫn hiện tại và an ninh, về sự bất ổn định và các "quốc gia xã hội chủ nghĩa anh em" đã đóng góp vào chiến thắng. Mọi người Khoa để mặc nghe những lời nói, còn Bác Kinh thì chỉ nghe nói phớt qua.

Các nhà báo trong tuồng qua đã cố tìm, nhưng vẫn không hy vọng không gặp để mặc mọi người đi đi nơi nào của CPLTCHMN, Họ đã lên tiếng hiện tại "sự vắng mặt không thể giải thích được của Chánh Phủ Lâm Thời này" Tiếng nói của Trần, Trần lại xoay quanh để thoát khỏi ngớ ngẩn :

- " CPLTCHMN đang ở trong Miền Nam Việt Nam nhưng tôi không muốn nói về các anh là ở đâu."

Thật là quá lòng cho cái Chánh Phủ Lâm Thời này !, không thấy mà cũng không thể tìm thấy, như thế là tính cách bí mật và tin tức mặt cách lòng khi mà chiến tranh đã chính thức chấm dứt rồi ! Đã thế lâu rồi, chúng tôi không còn tin theo những lời hứa của Hà Nội đã từng nói tuyên truyền. Mọi mặt trời của "mặt Miền Nam trung lập để giải phóng khỏi sự kìm kẹp của ngoại bang".... hôm nay mọi người thấy rõ. Chúng tôi cũng biết là xã hội chủ nghĩa không thể áp dụng ngay được ở đây... Miền Nam là Miền Nam ... Chúng tôi luôn nghĩ về tính cách cá biệt của Miền Nam . Trước khi thành lập tại Sài Gòn mặt Chánh Phủ đoàn kết quốc gia để hòa giải tất cả mọi công dân chung quanh mặt chiến tranh thì thiêu u nào đó. Sự thật

nh t hai Mi n r i cũng s t i sau n y.... nh ng ph i d i hình th c m t "Liên Bang". Nh ng ai đã t ng g n bó quá ngây th trong tr ng vào m t s hòa gi i qu c gia t nhiên gi a nh ng ng i anh em Mi n B c và Mi n Nam v i nhau ... bây gi m i cay đ ng bi t rõ đó ch là m t o t ng .. Còn nh ng ai hy v ng có th nói chuy n v i "phía bên kia" thì bây gi đây h còn đang đi tìm nh ng ng i đ i tho i v i h .

Vào nh ng ngày cu i cùng tr c khi m t Mi n Nam Vi t Nam , các quan sát viên qu c t đ u ghi nh n là có m t "kho ng tr ng chánh tr " Sài Gòn . Ngày hôm nay thì Sài Gòn không còn là m t "kho ng tr ng chánh tr " n a mà là m t "bãi sa m c chánh tr " n i đó nh ng "con ma" c a CPLTCHMN đ c ch đ i nh m t o t ng. Th t v y, cái CPLTCHMN đã t ng b tàn sát trong cu c T ng Công Kích T t M u Thân (1968) ch là m t con chim m i không h n không kém, cũng gi ng nh cái g i là "l c l ng th ba Vi t Nam không c ng s n"... t t c đ u không ai n m b t đ c h t, và cũng không th đ i di n cho ai h t, nh ng chánh sách ngo i giao Pháp đã quá kh d i d a trên đó đ đ t ni m hy v ng b o v quy n l i c a n c Pháp .

Không còn nghi ng gì n a, quy n hành th t s đang trong tay c a Quân đ i Nhân Dân B c Vi t . Và t ng Tr n văn Trà ng i "ch " m i c a Sài Gòn cũng ch là m t công c c a quy n hành đó mà thôi.

Vào ngày th năm 15 tháng 5, m t cu c di n binh r m r đã nói lên s c m nh quân s c a nh ng k th ng tr n. D n đ u , đi sau m t con r ng đ đang u n khúc t ng tr ng cho ni m vui và h nh phúc, là các em n sinh r t ngoan v i qu n đen áo dài tr ng, r i đ n các phái đoàn dân chúng mang bi u ng những nhít đ y kh u hi u. Sau đó đ n các trung đoàn thép c a B c Vi t đi thành m t kh i :các "b đ i đi hàng m i, có b c đi nh ng ng, súng mang choàng qua c , m t l nh l ng. K ti p là các chi n xa đi thành hình vuông, đ s , n ào, các xe ra đ a, các thi t giáp xa và hàng trăm kh u pháo binh c gi i hóa, và nh ng giàn h a ti n. T t c pháo binh Liên Xô g m đó l ra đã b n 70.000 qu đ n (3000 cho m i khu) và 6000 qu r c k t đ nghi n nát thành ph , n u thành ph n y không đ u hàng.Đó là m t cu c trình di n vĩ đ i c a chi n xa T.54, c a h a ti n S.A.M. 6 và S.A.M. 7... nh ng chi c "Kalachnikov", nh ng chi c "Molotova" và nh ng c pháo 130 ly

kinh hoàng. Các phi c Mig 19 và 21 g m rú trên b u tr i.

Nh ng đi u ph i th y trên h t và đ c th y tr c nh t ph i là : chi n th ng c a nh ng ng i B c Vi t (nguyên tác: Tonkinois). gi a r ng ng i đang liên ti p đi t i nh nh ng làn sóng l n... h a ho n ch u khó l m ng i ta m i nh n th y đ c m t vài xe v n t i ch đ ám "du kích quân" c a "M TGP MN" và m t xe Jeep ch n binh m c đ đen và đ i nón "tai bèo" nh .

Các hàng gh danh d trên khán đài đ c dành cho phái đoàn 12 "anh l n" d n đ u là 3 nhà lãnh đ o trong Chánh Tr B c ng s n : ông Tôn Đ c Th ng, Ch T ch n c Vi t Nam Dân Ch C ng Hòa, ông Lê đ c Th , và t ng Văn ti n Dũng, T ng Tham M u Tr ng Quân đ i B c Vi t .Ch T ch Tôn đ c Th ng hôm nay ph i là ng i có m t ni m vui th t l n. Ông g c ng i Mi n Nam , sanh Long Xuyên, 85 tu i, t ng là m t ng i n i lo n H c H i, m t ng i th đi n cũ c a hãng Renault, nay là m t ông lão tr ng m t m i và g n nh đi c, đ c huân ch ng Lê Ninh, là m t ng i đã có m t quá kh đ u tranh cách m ng h n n a th k . Vào năm 1927, chính ông là ng i đã thành công trong vi c đánh c p đ u tiên cho đ ng c ng s n Đông D ng trên đ ng sông khi ông c m đ u m t toán đeo m t n dùng súng l c ch n c p chi c tàu đò M Tho. Ông b b t và b k t án t hình năm 1929, sau đó đ c ân xá gi m án xu ng còn 16 năm tù giam Côn đ o tr c khi v t ng c năm 1945 đ ti p t c cu c đ u tranh, Ông Lê đ c Th , m t th ng thuy t gia b n b c a Hi p Đ nh Ba Lê và lý thuy t gia c a đ ng c ng s n Vi t Nam , là m t nhân v t đ c bi t nhi u Tây ph ng .

T ng Văn ti n Dũng, ng i chi n th ng trong cu c t ng t n công kh p Mi n Nam , là ng i ch huy c a t t c l c l ng vũ trang B c Vi t t sau khi t ng Võ nguyên Giáp b lu m (2). Ng i béo lùn, c ng ngh và bí m t, t ng Dũng là m t ng i B c Vi t chính c ng, g c t nh Nam Đ nh giàu có. Là m t ng i t ng tham gia h t m i chi n tr n, c u quân y trung ng, m t ng i c ng s n trung kiên và m t ch chi n không ch i c i đ c .. ông là m t trong nh ng nhân v t lãnh đ o ch ch t c a ch đ Hà N i . Ông không quá kiêu ng o và v i m t trình đ văn hóa kém h n ông Võ nguyên Giáp, con ng i t h c b n b n y đã chu n b hành đ ng có tính

cách quyät định nhä sä phän cäa Miän Nam . Ông là người đã thành lập một số
đoàn đäc công đä thi hành một trách nhiệm là làm tan rã hä thäng tiäp vän
cäa đäch quân, và là người đã biät xä däng häp đäng binh chäng giäa chiän
xa và pháo binh cäa mình một cách toàn häo.

Sä có một cäa ba nhân vật näy ở Sài Gòn đã mang lại cho buổi lễ "giäi
phóng" näy một biäu täng rät có ý nghĩa : "ánh sáng näy đã đến từ Hà Nội"
. Dù muộn dù không thì täng lai cäa quốc gia Việt Nam näy cũng đã bä cät
chät vào một số thät räi : nó sä là một quốc gia cäng sän , cách mäng và
không thể chia cắt đäng c . Với điäm näy không còn một chút nghi ngờ gì näa,
theo lời phát biểu sau cùng của ông Lê Duän, Tổng bí thư đäng cäng sän
Bäc Việt, khi nói về Việt Nam thì ông đã coi như một Quốc gia thống nhất
räi. Ông nói : "näng cäng Việt Nam tät đäp đã trở nên toàn vẹn từ Lăng Sän đến
Cà Mau"

*
* *

Sä một mä đäo täm bä cäa nhäng người "chä mäi" ở Miền Nam chỉ là một
träm đäng chân trên con đäng phäi đäa người dân Miền Nam đi nhäng
bäng đäu cäa cuộc cách mäng . Chỉ là một số täm nghä chân có tính cách
chiän thuật vì có một nhu cầu phäi đät lại các cä cäu cäi täo và ghép vào
một số cán bộ cän thiät cho dân chúng đang còn cäng đäu khó đäy, quen
theo lời säng dä đäi và khó thuyết phục, khó phục tùng bằng biện pháp quân
sä . Thời gian vui chơi đã qua rồi. Các cán bộ chánh trị của Miền Bäc đã
hoàn tất mọi công tác chuẩn bị . Công nhân, däo dai và năng nổ hä đät dân
chúng Sài Gòn vào một mäng läi, rồi càng ngày càng siät chặt lại. Sài Gòn
không còn đäng cäng là Sài Gòn nữa, mà là "thành-phä-Hä-chí-Minh" đäng kä
niäm người cha đäng cäa cách mäng Việt Nam . Đã hết rồi thời điäm của
"một näng cäng và một bàn tay thân thiện" .

Bây giờ đã đến thời điäm của sự "đä đäa" và của nhäng "bäng đäi mäi". Giờ
käng đät nhiên khép chặt lại, trở về hät là trong nhäng khu väng đại gia
Đänh, Tân Đänh, Gò väp... nữa mà các "đäy ban nhân dân" đã đäng cäng thäng lập

xong, và tiếp theo đó lên lại vào trong thành phố. Từng khu, từng đường, từng ngõ hẻm, từng nhà mọt... tất cả đều được thanh lọc. Khi mà tra từng ngõ ngách, ai cũng được gọi lên, được hỏi về cá nhân mình, về gia đình mình, về những người chung quanh mình, và được tiếp vào một lớp học tiếp chính trị cũng được gọi là công tác làm sách đường phố hay là "d n cho sách rác r n"

Tất cả trường học từ tiểu học trung học cho đến đại học đều phải đóng cửa. Tất cả những tờ ch c và sinh hoạt văn hóa "ph n đ ng, đi tri y và d b n c a đ qu c và c a tay sai Thi u" đều triệt để bị nghiêm cấm.. Nói tiếp ra là tiêu hủy hết mọi phim ảnh, đĩa nhạc ngoại quốc, tất cả những tác phẩm văn hóa thế giới như của Balzac, Dostoiievski, Faulkner, Camus, Gogol đều bị đốt hết lên và các tiếp chí tình d c lo i Play Boy, kể cả các "cu c phiêu lưu của Tarzan" .

Các giáo sư, thầy cô giáo, sinh viên học sinh mọi ngày phải đến họp từ 9 giờ đến 1 giờ trưa để tiếp đ ng ca những bài hát cách mạng, tiếp về tay cho ăn nh p hay tiếp "đ c" tiếp "hồ" những khu hi u.

Nhi u đoàn người mang danh là trường học giới, là đại b n, là trí thức, là công chức đã bị t "ăn năn hỏi c i" bắt buộc đi r u trên các đường phố về những tờ m b ng đeo trên ngực và n i dung đ i lo i như "Tôi đã ph n b i cách mạng", "tôi có b n người M ", "tôi đã c ng tác về kẻ thù" v.v...

Hết khu này đến khu khác, nhi u toán người như thó m c quân phục xanh lá cây trèo lên bao l n, hay các cột điện để ch ng dây và treo loa, để cho dân chúng nghe ra rõ những b n nhạc quân hành m ĩ suốt ngày...

Trên từng đường đầu cũng treo đầy hình to l n của một ông già có chòm râu dài c m: hình của Chủ T ch Hồ chí Minh. Nguyễn Văn duy nhất của ông là tất cả nhân dân Việt Nam phải tôn thờ ông. Tất cả những sự tuyên truyền đều tiếp trung vào ông này, vào cuộc đời của ông, vào những tác phẩm của ông, vào những bài thơ của ông mà ai cũng phải học nằm lòng. Ông vừa là một Thánh nhân, một vị tiên tri vừa là một vị Thần hộ mệnh của cộng thể Miền Nam lúc này đã mang tên của ông. "Di chúc" của ông là một sự ch đ n hoàn hảo, một giáo lý mà tất cả mọi người "Việt Nam thật sự" phải theo..

Vùng Đông Bộ sông Cửu Long; tướng Nguyễn Văn Hai, Tổng lãnh sự đoàn 7 binh Nhiệm vụ quan khác, các nhân vật và các chính trị gia đã tập kết lại để mình bằng thu được hay bằng cách tập bôn vào đó. Trong số những người này có ông Trần Chánh Thành, cựu Tổng trưởng Thông Tin, một trong những người đi lập hàng đầu với Tổng Trưởng Thiệu; một thành viên trong một gia đình công chức cao cấp (sáu người) và cả 3 người giúp việc trong gia đình. Một cựu sĩ quan Dù tập tễ ngay giữa bằng cách tháo chốt một trái lựu đạn và ném lên trên và la hét lên:

"Chúng bây không bao giờ bắt sống được tao đâu..đừng bôn cướp đầu !" "

Trái lựu đạn nổ tan xác anh thành nhiều mảnh, trổ chiếu mũ bê rê để cả anh, những không một ai dám nhấc tay...

Một tuấn lữ sau khi tướng đài "chiến sĩ VNCH" bắt họ, có một vụ cướp binh sĩ Thủy Quân Lục Chiến của Miền Nam tìm kiếm thiêu hủy những nhà sử gia gia đình đã làm phần đi "chết thối nát". Ông ta cháy những đầu gối trong nhà gia đình, trổ chiếu hàng trăm dân chúng Sài Gòn đứng nhìn người lạ trên bằng anh làm cháy đen cả hai cánh tay anh. Một giờ sau, đài phát thanh Hà Nội cả làm những biên cảnh này bằng một tin đồn loạn đi, nói rằng:

"người tuy tập vụ này cả trên tay một tập m gia trên đó ông viết "tôi đói m" !"

(3) Ngày hôm sau phát ngôn viên của Ban Quân Quản lại đưa ra một lời giải thích thối hai :

- "đó là một phần tập chúng đi chết Thiệu. Anh ta đừng lo một bức thư nói

r ng: cu i cùng đ t n c tôi đã đ c gi i phóng kh i ách đ c tài, nhi m v tôi đã hoàn t t và tôi ch còn có ch t mà thôi."

C hai lu n c mâu thuẫn n y không đ i g t đ c ng i nào h t. Ng i dân Sài Gòn ch ng ki n t n m t cái ch t c a anh Th y Quân L c Chi n có th s không nói đ c t i sao anh ta t t . Nh ng h bi t rõ n i anh ch t: đó là trên đ ng ximăng nát v n c a t ng đài hai anh lính Th y Quân L c Chi n t ng tr ng cho lòng can đ m c a ng i lính chi n VNCH. T t c nh ng ng i ch t đ kh i ph i kéo lê ki p s ng nô l nh th r t x ng đáng đ c kính tr ng....

Các nhà báo đôi khi đ a ra nh ng nh n xét đ n s không mu n nói nhi u hay ch mu n mua lòng đ c gi b ng m t câu nói băng qu bóng b y. M t trong nh ng b n đó, m t ng i cũng n i ti ng l m, đ c trui r n trong tài ngh và cũng có khá nhi u đ c gi trên kh p th gi i, đã đ a ra m t câu quá b t công và quá tàn nh n khi vi t v cái ch t c a t ng Phú :

- "T ng Phú, T L nh Vùng Cao Nguyên đã t ng là m t ng i lính r t t t Di n Biên Ph , đã không còn t t n a khi ông ta nh n b ng l c c a ông Thi u nh nh ng ng i khác".

Nhà báo n y không có quy n ch i b i, m t sát hay lên án m t ng i đã ch t, nh t là khi anh ch a bi t ng i đó là ai và dĩ nhiên ch a bao gi th y đ c hành đ ng c a ng i ta trên tr n đ a. Nh ng ông đ c xem nh là "chúa t " c a Dù Đ n biên Ph , tôi mu n nói nh Langlais, Bigeard, Bizard, Touret và Botella, can đ m t t b c và không bao gi bi t xúc đ ng,, h r t quý m n và đánh giá cao ông trung úy nh con tên Phú n y mà h coi nh là m t sĩ quan r t có giá tr trong quân đ i Vi t Nam . T ng Phú là b n c a tôi (tác gi). Tôi đã bi t ông ta t lúc 23 tu i. Lúc nào ông ta cũng đánh tr n và đánh gi i ... trên kh p n c Vi t Nam . Trong vùng th i nát nh Cao Lãnh, khi ông là T L nh L c L ng Đ c Bi t, cũng nh khi Lào ông đã chi m l i Tchépone và trong 2 ngày đã đánh tan m t trung đoàn thi n chi n thu c s

đoàn 312 Bộ C Việt chuyên chiến trên núi. Ở phía Tây thành phố Huế, năm 1972, ông đã gia nhập vùng Bastogne với số đoàn đầu tiên của ông và làm thủ tục với số đoàn 308 để có danh là số đoàn sát của quân đội Bộ C Việt. Con người ông từng gọi Phú chỉ còn có một lá phổi, thỉnh thoảng hay khạc ra máu và một số đau các bác sĩ cấm bay 10 năm nay nhưng ông vẫn tiếp tục lên trực thăng mỗi ngày, bay lên một trận và đáp xuống tiếp tuyến. Tôi thỉnh thoảng đi theo ông ta, thỉnh thoảng ăn chung và ngủ chung một lều với ông ta. Tôi cũng biết bà từng gọi Phú, một người nông dân chết phát và 9 người con của ông. Từng gọi Phú nghèo nhưng được binh sĩ của ông kính trọng. Ông không biết buôn lều và coi rẻ tiếp tuyến. Ông chỉ ở ngoài một trận, không bao giờ nghĩ đến chánh trị và cũng ít lui tới Dinh Tổng Thống.. Một buổi chiều ở Huế, ông đã buồn bã tâm sự với tôi:

"Đi Biên Phủ, thiêu tá Botella mà tôi thỉnh thoảng muốn nhớ cha tôi vậy, đã có nói là tôi sẽ được tuyên dương với "Bộ C Đầu Bội Tinh". Nhưng tôi chưa bao giờ nhận được nó. Tôi đã được tuyên dương 27 lần với tiếp tuyến huy chương cao quý nhất của Việt Nam và của Hoa Kỳ. Nhưng tôi huy chương "Đ" đó mà là huy chương đẹp nhất thế giới!"

Một buổi sáng nào đó năm 1954, từng gọi Phú là người sĩ quan Việt Nam cuối cùng đã bắt đoàn quân hát bài quốc ca Marseillaise của Pháp trên một trận tuyến ở Đông Dục khi ông dẫn quân xung phong lên chiếm vị trí "Élianne I" ở Biên Phủ. Hai mươi một năm sau, một hội quyên góp huy chương và kỷ niệm và tuy nhiên, ông đến tìm cái chết trong một bệnh viện của người Pháp, trước các bác sĩ quân y người Pháp, dưới bóng của lá cờ tam tài Pháp....

Được được biết chắc chắn rằng các người bạn cuối cùng, các người bạn chiến đấu của ông khi về Pháp phải được biết rõ là ông ta không hề phản bội lại hai chữ Danh Dự mà họ đã cùng nhau thề thốt trên những ngón tay đã thấm máu ở Biên Phủ.

Thật là kỳ lạ và bi đát thay cho số phận của các tướng lĩnh nói trên và cả những chính trị gia Miền Nam hay Cam Bốt để các kẻ thù vùi nhau không phân biệt trong chiến dịch bôi nhọ và vu khống, để các phe bên riêng rẽ khập nhễ trên thế giới từ bao nhiêu năm qua. Thật là báo chí Miền không ngừng nhốt cả đi nhốt lại là Phnom Penh và Sài Gòn "đầy rẫy tham nhũng". Để các biệt đội tôi nghĩ tới ông Long Boret, Thủ Tướng Campuchia và hoàng thân Sirik Matak, nhân vật thứ hai ở Cam Bốt. Lạ ra họ đã đi để các trên mặt trận thắng Miền với ông Đới Sĩ Hoa Kỳ khi ông nảy ra đi với mặt trận cộng sản thanh thản cả mặt công chức cao cấp đã thi hành xong khắp nơi, còn bình tĩnh ôm theo trong tay lá quốc kỳ Miền để các xấp xỉ trên, y như trong mặt kẻch bần vậy. Những hai người này lại không thèm đi, họ thích lại đi để các họ và có chút thì chút trên mặt nhốt để các quê hương của họ, giữa để các bào của họ còn họ là đi sống lưu vong trong mặt để các mệnh mệnh xa lạ đã phần bị họ. Họ không phải là những người để các nhốt đã chọn "lời", vì sau khi cần họ các kẻ thù rẫy họ mặt người họ nên với cái chút để các minh bạch cách và giá trị của niềm tin của mình. Còn nhiều người nữa, rất nhiều người nữa cả ở Phnom Penh và ở Sài Gòn. Những người ta còn tiếp tục nói về những người này bằng cách gọi họ là "bần tham nhũng", mà vào mặt thì khác, khi mà Tây Phương bằng những nguyên tắc vĩ đại của lịch sử La Mã chi phối, thì những người ta phải gọi họ là những "vị anh hùng"!

*
* *

Họ nên thấy họ, ở Sài Gòn đâu phải chỉ có những vết tích. Từ ngày 30-4 đến tuần lễ thứ ba của tháng 5, hơn 60 binh sĩ Bắc Việt đã bị ám sát ngay ngoài để các phố. Mặt thì của mặt để các tá binh Bắc Việt mình để các dao để các khám phá ra ở trong hầm rẫy chiếu bóng Eden, trước mặt khách sạn Continental. Ba sĩ quan Bắc Việt khác đã bị họ sát "rất lạ lùng" gần sông Ba Son.. Chánh quy định xác nhận can phạm là "du để các" và "kẻ trộm". Để làm gì để các đem ra xét bần công khai mặt sự "can phạm" trước mặt gia đình họ và hàng ngàn khán giả.

Ngày 24 tháng 5, lúc 7 giờ sáng, 80 người ngoi quóc rừi Miền Nam Việt Nam trên mặt chiếc phi cơ 4 máy, Illouchine 18 sơn xanh trờng cầ Liên Xô. Đó là nhợng phóng viên nhiếp ảnh, nhợng nhà báo tở khỏp nờ i trên thờ giờ i đã đờn Sài Gòn và bở kỏt lờ i sau khi thờ đờ bở Bởc Việt chiờm cầ. Trong số nờ y có gờn 50 nhà báo Pháp và mặt tởợng lãnh Pháp đã vờ hờ u bở trờc xuỏt khỏ i Việt Nam vì lý do "hai bàn tay cầ ông đã dính đờ y máu cầ nhân dân Việt Nam " !

(4) Trờợc khi đờợc đi, các nhà báo nờ y đã bở quá nhiờ u phiờn nhiờ u vờ hành chánh mờ i đờợc tở chiờ u khán xuỏt cầ nh, sau đó phờ i nờ m chờ đờ i đờợc ghi tên vào mặt chuyờn bay kéo dài ngày nờ y qua ngày khác...

Trờợc khi lên phi cơ, tở t cầ đờ u phờ i qua mặt cuờc khám xét, mặt cuờc khám xét thờ t tở mờ, thờ t lâu và rờ t là lờ nh lờng. Các anh "bở đờ i" nhờ mặt nờ tiờp viên hàng không quân số làm thông đờ ch viên, đã bóc hờ t hành lý cầ a hờ. Có nhiờ u xỏp thờ và phim ảnh bở tở ch thu. Sau đó hờ đờợc đờ a đờn Vờn Tờợng (Lào) và phờ i trờ 120 đô la bờng tiờn Mờ hờ n hời (gờp đời giá bình thờợng) và đờợc mặt chú "bở đờ i" đờ i nón cầ i và các phi công Việt Nam đeo súng lờc hờ tờng. Xuyên qua cầ kính, các nhà báo nhìn Tân sốn Nhờ t lờn cuờ i. Hình ảnh sau cùng mà hờ cầ mang theo tở Việt Nam là cầ nh tởợng cầ a mặt phi trờợng bở tàn phá: nhà kho sốp, phi cơ nờ m phờ i bờng, chiờn xa bở cháy đờn...

Trong số nhợng anh gan lờ và đờ y tình huynh đờ đi vờ Pháp chuyờn nờ y, vờng mặt mặt anh bờn hờng nờng: đó là anh Michel Laurent, bở mặt trờng liên thính tở đờng bờn hờ trong trờn chiờn ở Hờ Nai. Anh là mặt nhà báo cuờ i cùng chờ tở Đờng Đờợng. Chúng tôi vờn còn hy vờng đờn giây phút cuờ i cùng là anh số còn sống đờ trờ vờ. Nhợng bây giờ thì hờ t mong rờ i. Chúng tôi không còn thờ y bóng dáng mờ nh khỏ nh, trờ trung mãi cầ a anh nờ a, cũng nhờ gờợng mặt thiên thờn vờ i mờ tóc lờa xờa và mặt đờ u xì gà cầ n chờ tở môi. Anh công tở có vờ uờ oờ i nhợng không lo lờng gì cầ nờ y thuờc nời nhà nghờ sáng giá. Có cầ thờ y 52 nhà báo đã chờ tở Việt Nam tở năm 1945. 26 anh khác đã coi nhờ mặt tích ở Cam Bởt. Phờn đờng là các nhiếp ảnh viên,

những tình hoa trong nghệ thuật. Họ không từng ngừng thu thập vẻ chi tiết tranh, mà họ chuyên chi tiết trên thành hình ảnh, gay cấn, tàn bạo và lâm ly thê lương. Những hình ảnh như y các nhiếp ảnh viên thường thu nhận trong thời thế đen, giữa những người sống chết mà họ thường ngừng kiếm được cái chết và cái nhìn lên cuộc cùng của họ. Cho tới khi Thiên chết thì cái gì vì bóng người ta thu hình quá gần, nên đã bắt họ chết luôn vì đã đến tận cửa của họ rồi....

Và dùng một cái những người còn sống sót mới khám phá ra là luôn luôn những anh bạn thời thế như người là những người rất giỏi trong nghệ thuật, . Người đi đầu tiên mà tôi thấy chết vào ngày 28 tháng chạp năm 1946 là một anh người Bỉ bạn bạn mà tôi quá xấu hổ vì không nhớ được tên, làm việc cho một thông tin xã Hoa Kỳ. Anh đến từ Nam Dương, một quốc gia chán chê vì chi tiết trên, những những trên đánh trong những phút tuy là những những hung dữ đến dã man trong thành phố Hà Nội đã kích thích anh, một một cuộc đi săn kích thích con chó săn còn trẻ vậy. Anh đi một nón sắt quá rộng, đeo choàng chiếc máy ảnh Rolleiflex và một cây súng lục Webley to tướng ngang lưng. Anh ta rất là can đảm, can đảm hơn tôi nói ! Anh ta chuyên trên các mái nhà để đi tìm những anh chàng bạn sống. Một anh Việt Minh bạn bạn của anh kích đầu đó đã cho anh một phát vào giữa một và anh té lên nhào rất xuống đất trên cao 10 thước..

Sau đó thì có anh chàng Kowal mà chúng tôi gọi là "siêu thiên thần", một anh lính sĩ tóc vàng hoe, một con người bạn bạn bóng vía và khốc khốc với một máy thu hình cầm lên để ý lịch sự hào hùng.. Ba người tám tháng đi toàn những trên ác liệt gần hết miền Trung Du Bắc Việt ... rồi một tràng liên thanh người một buổi sáng nào đó cuối tháng 2 năm 1952 đã kết liễu đi anh. Lúc đó anh mới vừa 27 tuổi.

Tôi cũng biết anh Péraud, to con, mập mập, vai rộng, người rất mạnh mẽ, đã từng thoát khỏi tù Địch quốc xã, đã từng ngừng kiếm những trên đánh xấp lá cà ở Na Sản và Miền Biên Phủ ... đã bị xem là một tích trong chi tiết khu vực sống sau một cuộc sống vất vả và không bao giờ được gặp lại nữa. Anh Martinoff, bạn bạn bạn trái mìn...

Anh Bob Capa lúc nào cũng có m t đi u thu c tàn trên mi ng , là m t trong nh ng ng i nhi p nh viên n i ti ng và đ t giá nh t trên th gi i, già d n rrong g n 20 chi n d ch mà b ch t nh m t ng i m i b c vào ngh ngày 25 tháng 5 năm 1954 trên m t con đê nh ngoài ru ng, ch cách đ n Đ i Tân vài cây s , Đ ng B ng B c Vi t .

Còn nhi u ng i khác , r t nhi u ng i khác n a...: nh các anh Burrows, Huet, Shimimoto, Flynn, Arpin... và cu i cùng là anh Michel Laurent, mình đ y đ n trong m t làng công giáo di c không đ y ba ngày tr c khi Sài Gòn b th t th . T anh nhà báo nh con ng i B đ i nón s t quá r ng b b n ch t th đô Hà N i đ n anh Michel Laurent b gi t vì quá gan d g n m t nhà th có treo c c a Tòa Thánh Vatican, n i mà các thanh niên t v kháng c đ n viên đ n cu i cùng... . coi nh cu c chi n Đông D ng đã qua r i..... Khi đã tr v đ n n c Pháp, các anh nhà báo b k t l i g n ba tu n l Sài Gòn , c u th đô c a Vi t Nam C ng Hòa, đã vi t l i và ph bi n t t c nh ng gì mà h đã th y và đã nghe: B máy c a ch đ Hà N i đã đ c áp đ t. C nh kh n cùng c a dân chúng Sài Gòn . Có các cô gái đã đ ngh trao h t gia tài s nghi p đ ch đ c c i và cùng đi ra ngo i qu c. Tr em thì van xin cho đ c làm con nuôi, dù là gi đ nh. L i còn d ch t t n a. R i có tin đ n là có nhi u s n i đây các t nh, hay thành l p "chi n khu" Mi n Nam ...

Khi t t c các nhà báo đã b đ a đi h t r i....thì m t cái l ng s t ch p ngay xu ng Mi n Nam Vi t Nam . Mu n có đ c tin t c, ng i ta không còn có cách nào khác h n là ph i nghe nh ng b n tin chánh th c đ c loan đi sau khi ng i ta đã ki m duy t c n th n. Ph i đ i cho có ng i đi du l ch trong th i gian s p t i.. R i ph i ki m l i tin t c. R i ph ng v n liên t c nh ng ng i ngo i qu c, nh ng linh m c hay m t vài công ch c Pháp khi h h i h ng. Hay nh ng ng i Hoa Ki u theo đ ng gi buôn l u hay theo các tàu đánh cá đ n đ c Thái Lan..(h ph i tr trên 30 l ng vàng đ đ c đ a đi) T t các tin t c đó giúp hé m đ c b c màn tre đang bao ch t n c Vi t Nam , và nh vào nh ng ch ng c và nh ng chi ti t s ng, ng i ta m i có th thi t l p l i đ c c m t m ng bi n c đã x y ra trên đ t n c n y.

Đ u tháng 5, các sĩ quan, C nh Sát , công ch c, thành viên trong các đ ng phái chánh tr , các k thu t gia, nhân viên trong nghi p đoàn c a Mi n Nam ... đ u nh n đ c nh ph i t ki m kê. Ng i ta n đ nh cho h m t th i h n, t ng lo i m t ph i đi trình di n v i chánh quy n . Ph n đông các sĩ quan và C nh Sát khi đ n trình di n không b đi u tra h i han gì h t nh h đã nghĩ. Mà ng i ta ch ghi tên tu i r i h đ c t do v nhà. M t th ng kê đ u tiên vào cu i tháng 5 cho th y là kho n 25 trên 100 cán b c a quân đ i và c a C nh Sát là có làm th t c khai báo. M t bu i sáng s m nào đó, vì chánh quy n đã n m đ c đ a ch và căn c c a t ng ng i nên s ng i n y b b t h t , cho lên xe v n t i và đ a đi đên m t n i nào không bi t. Nhi u b n thông cáo đ c dán kh p n i "ra nh cho "t t c các anh ph n đ ng" ch a trình di n ph i đ n trình di n ngay "n u không s b nghiêm tr ". Đ ng th i i có nhi u áp phích khác c nh cáo t t c dân chúng trong thành ph "không đ c ch a ch p ng i nào trong nhà mà không khai báo cho công an bi t" Các giáo s , các th y cô giáo, các hi u tr ̀ ng và vi n tr ̀ ng c a t t c các tr ̀ ng trung ti u h c và đ i h c Sài Gòn, t t c đ u b g i đ n "làm vi c" v i các y viên "đ i bi u đ i h c", ăn m c nh các "b đ i", quân ph c xanh lá cây, mang dép râu và đ i nón c i. Các ông đ i bi u n y nh lòng thông báo v i h là:

- "Ch ̀ ng trình và chu k h c v n s đ c thay đ i chi u theo nhu c u th t s c a đ t n c. K lu t s đ c áp đ ng tri t đ . Nh ng t t c các sách giáo khoa cũ đ u b lo i. S có nh ng sách khác đang in s đ c tàu ch đ n t Hà N i. Ít nh t cũng ph i t ba đên 4 tháng n a m i có đ s ̀ ng sách c n thi t trong kho. Và t t c tr ̀ ng đ u ph i đóng c a. V đ i h c, Lu t Khoa và Văn Khoa s b đóng c a vĩnh vi n. Vì hai khoa n y không có ích i gì cho xã h i h t, ch đào t o nh ng ng i "m m ng" và nh ng "ký sinh trùng". Thay vào đó s có m t tr ̀ ng thông đ ch, đ y b n ngo i ng : Nga, Tàu, Anh và Đ c ng . Ti ng Pháp s không bao gi đ c dùng t i n a. nên không c n ph i có thêm ng i bi t ti ng Pháp. Các ông giáo s thu c Văn khoa và Lu t khoa ph i t chuy n ngành trong k lu t xây đ ng thì h n." T t c các giáo ch c đ u ph i trút b h t "qu n áo tr ̀ ng giã", không ph i th t cà v t, không ph i m c áo vét n a, và cũng không đ c mang gi y "ki u c " n a (nguyên tác : "fantisie" trong đ u kép) S có nhi u giáo s t Hà N i đ n đ đi u khi n các p v chuy n h ̀ ng giáo đ c và p c i t o..

Đầu tháng 6: các sĩ quan cao cấp "dù đã về hưu", các công chức cao cấp và các chánh trưởng gia, các dân biểu, nghè sĩ, các tổng trưởng tổng đốc địa phương đi học một khóa "học tập cải tạo". Thời gian học tập là 10 ngày. Khi đi phải mang theo "chăn màn, áo ấm, áo mưa, một chiếc chiếu, 3 ram gạo và vài tờ giấy chú. và phải đem theo 15.000 đồng để đóng tiền ăn." . Trong suốt thời gian học tập cải tạo, không ai được phép về nhà, họ liên lạc với gia đình. Đi về các công chức hàng thấp, các hạ sĩ quan và binh sĩ, chương trình học tập cải tạo được duy trì trong 3 ngày. Công chức sau đó được trở về nhiệm sở cũ, các quân nhân sau khi học tập thì được phát cho một giấy chuyển nhượng cho phép họ đi tìm việc làm, và được đợt đầu tiên quyên kim soát kê các trường học đã được thành lập trong mỗi khu.. Một bản báo cáo sau đó được chuyển cho trường "công an khu vực", nơi người binh sĩ được kiểm kê. Về sau này, anh trưởng công an đó sẽ phát cho người quân nhân đó một giấy "phục hồi quyên kim công dân" nếu xét thấy người đó có hành vi tốt. Trong hiện tại thì tất cả cựu quân nhân đều được coi như "không có tội" vì "các cây súng của Má mà các anh đã có trong tay, không phải tự nhiên mà nó đến tay các anh." đó là lý do nói của các ủy viên chánh trưởng phó trưởng học tập cải tạo đã nói với họ như vậy. Trong khi chờ đợi đợt phục hồi quyên kim công dân thì các cựu quân nhân phải chờ đợi đói meo, vì tờ giấy cho phép đi tìm việc làm không giúp ích gì được cho họ cả. Vì trên thực tế không một người nào được quyên kim thuê mướn người khác có quyên kim công dân.

Sau đợt các chánh trưởng gia và các quân nhân thì đến lượt các thủ thuyên và các chú cai thầu. Lập học tập cải tạo cho các chuyên viên ở nhà máy điện được mở ra ở Dalat vào tháng 6, đã xảy ra nhiều vụ rúc rùi và nhiều phản đối. Bị bắt buộc phải mang theo 15.000 đồng (ba phần trăm số lương trong tháng của họ), sống xa vợ xa con, họ đã phần đời tiếp theo yêu cầu Chánh Phủ phải bỏ đợt mở đợt sống của gia đình họ vì thiếu thốn và không có ai lo. Họ đề dá là sẽ không làm việc trừ khi người Chánh Phủ thực hiện yêu sách này. Vì chánh quyên kim phải có số làm việc của họ nên đã chấp thuận một phần cho gia đình họ. Lúc mãn khóa học tập cải tạo, các ủy viên chánh trưởng đã xác nhận với họ là "thời gian học tập cải tạo được kéo dài trong 6 tuần lễ mỗi năm". Trong suốt thời gian học tập không thấy có một lý do nào ám chỉ đến cái CPLTCHMN. Chỉ có hai đợt tài duy nhất được khai triển:

- Nác Vißt Nam tß đây sß là mßt qußc gia duy nhßt, đßc lßp và xß hßi chß nghĩa , gßn lißn vßi di chßc cßa Bßc Hß (nguyên tác :oncle Hô) tß cßa Trung Qußc (nguyên tác :porte de Chine) ß Lßng Sßn đßn mũi Cà Mau.

- "ngßy quyßn bù nhìn"

- có nghĩa là nhßng kißu suy lußn, nhßng lßi sßng thßa hßng tß chß đß cũ và cßa đß qußc Mß - là mßt "cßn bßnh" mà đßt nßc phßi loßi bß. Phßng thußc duy nhßt đßc coi là hßu hißu là cßi tßo.Lßn lßn bß máy nßng nß và tß mß đß nghißn nát các bß não đã đßc đßt xong.. và đã chßy đßu.. vì nó đã chßng minh đßc ß Mißn Bßc rßi, ß đó nó đã đßc đißu hành tß hßn 20 năm qua..

Công tác đóng khung dân chúng đßc tißn hành rßt có phßng pháp.

- Giai đßn thß nhßt: áp đßng kß thußt công an cßnh sát mßm đßo nhßng quyßt lißt. Mßi công dân phßi đißn hai vßn bßn in sßn. Mßt sß câu hßi chánh thßc: lý lßch, trình đß hßc vßn, nßi cß trú trong nhßng năm chißn tranh, vißc làm. Mßt sß câu hßi riêng tß liên quan đßn tßt cß nhßng ngß ßi tß 18 đßn 70 tußi, đòi hßi phßi kê khai "tên cßa nhßng ngß ßi bßn tßt nhßt cßa mình, hay tên cßa nhßng ngß ßi mà mình chßu ßnh hßng"; Và nhßng tên, đßa chß cßa "nhßng mßi giao lßu tình cßm cũ" . Công tác kißm kê tßt cß dân chúng ß Sài Gòn đßc tißn hành tßng khóm mßt, tß khóm nßy sang khóm khác...

Khi đã kißm kê xong, ngß ßi nào mußn thay đßi đßa chß thì phßi xin phép cß quan chánh quyßn khu vßc mình đang ß và phßi có sß chßp thußn cßa cß quan chánh quyßn nßi mình mußn tßi ß. Mßi ngß ßi xin nhß vßy phßi có 2 nhßn chßng chßu trách nhißm vß lßi khai không gian đßi.

- Giai đoạn thứ hai: kết thu thập gia nhập vào tập thể và đưa nghề mới lý thuyết mới. Nghi lễ tập thể chu đáo đúng mức. Một Địch Chúa nhân từ: Bác Hồ; Một lý thuyết: Mác-xít; Các linh mục địch thánh kinh: các sỹ viên chánh trực thánh ca: các bài hát cách mạng; Các lễ kỷ niệm nguy hiểm: các khu vực hiểm; Các đám rước lễ: các cuộc diễu hành, các cuộc hi sinh và biểu tình, thơ thuyết, sinh viên, các "bà nội trợ và trẻ con"; Các cuộc "xôn xao": công khai. Hình ảnh Hồ Chí Minh được treo dán khắp mọi nơi, trên tường, trong các nhà máy, trong thành phố và cho tất cả các phòng khách của các công đoàn tôn giáo. Có lễ hội cho tất cả dân chúng phải treo trước nhà lá của mình sao vàng của Cộng Hòa Miền Bắc Việt Nam (nguyên tác: République du Nord Việt Nam) bên cạnh lá cờ của CPLTCHMN. Mọi người thi hành cũng phải lâu. Mọi người lá cờ hai đầu và vì nhiều người là một số tên kém không như. Những người nghèo phải cắt xén vải và làm những lá cờ nhỏ hơn. Chánh quyền coi đó là một ác ý. Tất cả thì có những cách để phân biệt và cách treo "cho đúng" hai "lá cờ anh em" và kích thích phải bắt nạt nhau.

Các sinh viên rầm rập khi nhà trường bắt đóng cửa, đã được thành lập thành "tiểu đoàn" và tham gia vào công tác làm sạch sẽ thành phố. Các học trò thì tham gia vào sinh hoạt cách mạng ở khu vực và vì những em từ 8 tuổi. Các "liên đoàn thanh niên giới phóng" đón nhận gái trai từ 10 tuổi 15 tuổi. Mọi ngày tất cả nhật báo chánh thức "Sài Gòn Giới Phóng" đưa ra những công tác của vài đầu tiên, của các văn sĩ, của các nhà văn tiểu luận hay nghề sĩ "giới phóng" và đăng những kiến nghị của họ: những lời khen tán thưởng cách mạng, những bài hát như của bác Hồ và Địch Lao Địch đã được nhân dân đưa lên chiêng trống.

Phải chăng những người công nhân Bắc Việt tập thể sự hy vọng rằng bắt nạt cách áp dụng những phương thức mà họ đã dùng ở Hà Nội vào năm 1954 thì họ có thể tẩy não được dân chúng ở Miền Nam? Đều tiên nhìn vào, thì hình ảnh khó tin được. Hà Nội là một thành phố được ngăn ra thành khu vực thơ thuyết, công chức, và các công nhân tiểu công nghiệp. Địch bắt nạt sông Hồng thì rất hỗn tạp và có quá nhiều dân. Dân quê Miền Bắc còn dùng những chiếc cày tay của họ mà họ đã y được. Chiêng tranh chêng Pháp đã đưa họ lên rừng hay vào những làng mới thu hoạch trong lũy tre xanh. Chiêng tranh và

ngồi ở Miền Bắc đi mua hàng thật lười lười trong thời quá khủng hoảng như lúc này của bom
dày đặc, bắt hàng phi công trong hàng họ của súng chui xuống đất trốn đi tìm
hầm . Cuộc đời của ông phá, nhà ga, nhà máy, phi trường đâu đâu cũng ăn bom
làm cho dân chúng gần như trở về thời kỳ đồ đá. Họ đã quên sự cách ly
hầm với thế giới bên ngoài, không có một tờ báo nào gọi là đi tìm, không xa
hoa không có yêu tú nào nữa mà biết so sánh, sự đoàn kết với nhau vì
cơm ăn thịt uống. Họ không thể tranh cãi dè dàng với sự tuyên truyền như nhét
quá sự đời và tiếp thu của các cán bộ..

Trong khi Sài Gòn là một thành phố của thương gia, của các chủ tiệm chủ quán, của
nhà nghề nhà trí thức và nhà nghề chuyên viên. Đời sống sông Cửu Long rùng
mênh mênh, giàu có, mua mua, mua của hàng mua y thời kỳ nay ra biển cả, với
hàng hải, với thương thuyền, với người quóc. Làng mạc ở đây trở lại rừng rã
đời của nhà hàng dã, hàng chợ, và dọc theo sông rạch đầy phù sa phì nhiêu,
và là nơi đi trốn đi đào và vô tình cho nghề đánh cá. Cuộc chiến tranh của
Pháp đã bỏ về cho Miền Nam .

Cuộc chiến của Miền Bắc dù có một sự đi xuống quá mức, nhưng đã hiện đời hóa
Miền Nam với một sự trang thiết bị đời sống. Trong suốt thời gian 20
năm, mua của có một ít nhu cầu trực tiếp, có chiến tranh, có nhà nghề chuyên
sát, kinh tế khủng hoảng thương thuyền xuyên, và như nhà nghề chuyên đồ mà dân
chúng Miền Nam đã có lối sống của người Tây Phương hoàn toàn. Họ khám
phát ra đời của máy móc, mô tô, xe hơi, phi cơ, trực thăng, đời sống... máy
tính, trần-zi-to và truyền hình; máy cày đã thay thế chi cơ cày tay, xe vận tải,
thuyền máy đã thay thế chi cơ tam bản. Họ biết thương thuyền phim ảnh và các
sách người quóc, thích nghe jazz, và biết xài các vật dụng mua đi, tìm tìm. Bắt
cả anh phu xe xích lô nào cũng có 2 tờ báo hàng ngày...

Như vậy thì làm sao thương thuyền đời sống là dân chúng Miền Nam có thể buông
xuôi chèo buồm theo hàng đi như họ duy nhất và một chi cơ mà Miền Bắc
cả tình mua áp đất cho họ ? Hà Nội mua thương thuyền đời sống và đời của
Việt Nam vào con đời sống của sự đời bàn tay sự nấu của hàng . Hà Nội có 3
yêu tú trong tay: sự mua, một ý chí chánh trực không lay chuyển , và một lý
thuyết mua. Nhưng như thế cũng không phải ít. Đời ra một phương
thức đời mang ra thương thuyền, như thế cũng chưa đời . Xác nhận một sự thời đời

bi n nó tr thành m t chuy n hi n nhiên, nh th cũng ch a đ . Đ ngh th ng nh t hai Mi n c a Hà N i là m t s th ng nh t trái v i thiên nhiên đ đ a gây xáo tr n đ i s ng c a ng i dân.

Mi n B c và Mi n Nam có th là 2 Mi n anh em, nh ng đó là anh em thù đ ch. H đã t ng đánh nhau trong su t 300 năm tr c khi ng i Pháp đ t chân lên Đông D ng. Cu c gi t chóc trong 30 năm v a qua ch có làm tăng thêm s r n n t trong quá kh . M i bên đ u có ít nh t c tri u ng i b gi t và g n 2 tri u b tàn ph . Hàng trăm ngàn tr m t cha ...m t m . H ng tri u tri u ng i t n c b v t ra ngoài đ ng. Nhi u thành ph b tàn phá đ n điêu tàn, nhi u làng m c b đ t cháy.... Vĩ tuy n 17 ch là m t g ch ngang trên b n đ năm 1954, đ c các th ng thuy t gia h p t p g ch lên m t cách v i vàng vì mu n ch m đ t cho xong. .M t đ ng phi quân s tr u t ng và hảo huy n.. Hai ch c năm chi n tr n kh c li t đã bi n nó thành m t gi i tuy n đ y máu.

Hòa

gi i cách nào đây ? đ cho có đ c s k t h p gi a hai Mi n, gi a hai lo i xã h i v i hai trình đ khác nhau, hai n n kinh t khác nhau, hai tâm tính và tâm tr ng khác nhau ? Gi a m t Mi n B c v i lý thuy t c ng s n kh c kh và quá c ng đ vì nguyên t c, v i m t Mi n Nam quá t do nh vô chánh ph , hoài nghi và thích h ng th ?

Gi a m t bên thì đang t kiêu vì là k chi n th ng, và m t bên thì đang nh c nhã vì là k chi n b i và m t n c ? Các nhà phân tách đã đ n gi n hóa nh ng bài toán n y thành m t s đ và nói r ng nh ng ng i B c Vi t v i đ u óc c ng r n và v i k lu t s t c a h , s đ p nh p Mi n Nam .

Tôi không tin s đ . Con ng i không ph i là nh ng con s đ ng i ta đ a vào ph ng trình. Mi n Nam không ph i nguyên m t kh i và hay c ch p. H có ni m tin c a h và nh ng tín ng ng riêng c a h . H không đ m t đi m t cách d dàng đâu. Các Ph t T , các Tín đ Công Giáo, Ph t Giáo Hòa H o, và Cao Đài Giáo đ u m t lòng g n bó v i các chùa chi n, v i các nhà th và v i các thánh th t c a h . Mi n B c có th đi t i đích mà h mu n, nh ng còn ph i m t nhi u th i gian... và th i gian đôi khi r t thu n i cho k chi n b i....

Chú Thích: (1) Ch vài tu n sau đó, t ng Minh đ c bí m t chuy n ra Hà N i b ng phi c . đó ông đ c các nhân v t lãnh đ o c ng s n trong Chánh Tr B th m v n trong su t 10 ngày v " t n trình m u toan v i th c dân Pháp đ c p chánh quy n ch ng i quy n i c a cách m ng ". Khi đ c đ a tr ỉ Sài Gòn t ng Minh b "qu n ch t i gia", m i ngày có m t cán b c a đ ng c ng s n đ n nhà đ "c i t o" ông" (2) t ng Võ nguyên Giáp b m c m t ch ng b nh nan y (không ch a đ c) và ph i n m m t b nh v n bên M c t Khoa m t th i gian dài.
(3))(i bàn c a d ch gi : m nh gi y n y không cháy mà v n còn n m trong tay ng i t thiêu đ cho Ban Quân Qu n y đ c thì đó là c m t "phép " c a xã h i ch nghĩa !)
(4) đó là đ i t ng Vanuxem .